

ELŐFIZETÉSI ÁRA :

EGÉSZ ÉVRE	16.— K	NEGYED ÉVRE	4.— K
FÉL ÉVRE	8.— K	EGYES SZÁM	—60 K

FŐSZERKESZTŐ :

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVÉD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :

BUDAPEST, V. KER., SAS-UTCA 20. SZÁM.
TELEFON 108—00.

HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

A földgázzakértők.

Az erdélyi földgáz értékesítésére vonatkozó akció pár hónap előtt nevezetes stádiumba jutott azzal, hogy a két amerikai szakértő megérkezett és hozzáfogott Erdélyben a földgázkérdés tanulmányozásához. Azóta, amint nyilvánosságra jutott, a szakértők a helyszínen tanulmányaikat el is végezték, közülük a geológus már talán vissza is érkezett az ocean tulsó partjára, míg a másik, a gépészmérnök és üzletember, még a Ritz-szállodában dolgozik jelen-tésén és teszi mérlegre a földgázület lehetőségeit.

Meg kell állapítanunk, hogy az amerikai földgázszakértők meghívását a gazdasági közvélemény, már amennyire ilyen közvéleményről nálunk szó lehet, ha nem is teljes, de mégis némi megnyugvással fogadta abban a föltevésben, hogy most már hamarosan sorra fog kerülni annak a rengeteg kincsnek, az erdélyi földgáznak az értékesítése.

Az erdélyi földgázt *bányász* geológusok ismerték föl helyesen, *bányász* szakemberek tárták föl és így nekünk kétszeres örömeinkre szolgál minden olyan dolog, amely ezt a nagyarányúnak ígérkező gazdasági akciót közelebb juttathatja az egész országtól epedve várt célhoz.

Ebből a szempontból mi is örültünk az amerikai gázzakértők meghívásának.

Nekünk azonban van egy másik szempontunk is, amelynek már lapunkban több ízben kifejezést adtunk. Mi elvi szempontból ellene vagyunk mindenféle külföldi szakértő meghívásának. Mi kifejtettük már, hogy nekünk minden téren van ma már annyi jeles szakemberünk, hogy indokolatlan az idegen szakértők lépten-nyomon való meghívása. Dacára ennek, mégis azt látjuk, hogy az illetékes tényezők fáznak a magyar szakemberektől. Nem nevezhetjük ezt másnak, mint indokolatlan bizalmatlanságnak s az élehetetlen nemzeteket jellemző önbizalom hiányának. Az idegen szakértőkkel szemben elfoglalt elvi álláspontunk, amint azt már kifejtettük, nem sovinizmusból, nem a mi szakembereink tulbecsüléséből ered, hanem tisztán abból a tapasztalati tényből, hogy mi még eddig az idegen szakértőkkel többnyire kudarcot vallottunk. Kudarcot vallottunk azért, mert vagy nem tudtak nekünk újat mondani, vagy pedig a mi saját eszménknél nem tudtak jobbat szolgáltatni s így — igen helyesen — nem fogadtuk meg a tanácsukat. Aztán még a legzsensziósbab idegen szakértő is alig képes megérteni a mi viszonyainkat s így annak véleményénél nekünk legtöbb esetben többet érhet a mi saját, még közepes tudású szakemberünk véleménye is, mert viszonyaink helyes ismeretén alapul.

Az idegen szakértőkkel eddig úgy voltunk, hogy vagy nem akarták, vagy nem voltak képesek megérteni a mi viszonyainkat s így szakvéleményüknek végeredményben nem sok hasznát láttuk. És ne feledjük el, hogy eddig nálunk minden nagyobb *bányászédelgés idegen szakértők szakvéleményén alapult.*

Dacára annak, hogy ettől a most röviden vázolt elvi álláspontunktól eltérni nem vagyunk hajlandók, *elismerjük, hogy a földgázügyben idegen szakértők meghallgatása indokoltabb volt, mint más bányászati dologban.* A földgáz nálunk teljesen új dolog, azzal eddig csak igen kevés szakemberünknek volt dolga s nem nevezhető szakembereink lekicsinylésének, ha idegen szakértőket is meg akartak hallgatni. És az is nagyon természetes, hogy szakértőket *Amerikából* hoztak, ahol tulajdonképpen a földgáz nagyobb tömegben fordul elő és nagyban ki is használják.

Anélkül tehát, hogy mi az idegen szakértők szaktudását még csak távolról is érinteni akarnánk és szakvéleményük ismerete nélkül érdemben bírálni is akarnánk, bizonyos megjegyzéseket vagyunk bátrak tenni abban a hitben, hogy azok a gázkérdés meg-bírlására egészen új szempontokat fognak felszínre vetni.

Az illetékes köröket, amint nyilvánosságra jutott, nagy örömmel töltötte el az, hogy az amerikai szakértők legnagyobb meglepedésüket fejezték ki a mi földgázzal bánó embereink munkája fölött.

Bennünket ez a vélemény egyáltalán nem lepett meg, mert amikor a földgáz-kirendeltséget minden oldalról támadások érték, mi voltunk talán az egyetlen független orgánus, amely a kirendeltség munkáját helyes világitásba helyezte és érdeme szerint és hozzáértéssel igyekezett méltányolni. És ez a tény megint csak nekünk ad igazat, hogy fölösleges nekünk mindig külföldre futnunk szakemberekért. Vannak nekünk igen kiváló embereink, csak ki kell tudni őket válogatni. De ez a kiválogatás nálunk a legtöbbszőr balkézszel történik.

Ez mutatja, hogy a legnagyobb igazságtalanság lett volna szakembereinkkel szemben, ha — amint tervezve volt — idegen mérnököket hoztak volna az erdélyi gázmedence felkutatására és feltárására.

Az sem lep meg bennünket, hogy a hét amerikai szakértő elismerte gázkirendeltségünk szakszerű munkáját. Bátran állíthatjuk, hogy olyan szakszerűen föltárva és olyan rendben tartva *Amerikának* is kevés gázmezője van, mint a mienk. Azért a 7 millióért, amelybe eddig a gázkutatás került, legalább ez a vigasztalásunk megvan. Hogy az amerikai szakértőket személyileg is meglepte a rend és céltudatos-

ság, azon sem csodálkozunk mi, mert azt hisszük, *Mr. Miller* soha életében nem vezette egy gázmezőnek a feltárását, mint *Böhm* főmérnök és *Mr. Clapp*, a geológus soha nem vezette elejétől végig geológiai fölvételét egy gázmezőnek, mint *Böckh* főbányatanácsos. Az amerikaiak kiválóak lehetnek az ő üzleti dolgaikban. Mi nagyon örülünk neki, hogy az amerikaiaknak sikerült meggyőzni az illetékes köröket arról, amit mi folyton hangoztatunk, hogy a magyar szakember, ha hagyják dolgozni és megadják neki a lehetőségeket, egy cseppet sem alábbvaló az idegen szakembernél.

Abba, hogy az illetékes tényezők a földgáz értékesítésére irányuló akció sikere érdekében két amerikai szakértőt meghívtak, bár elvileg, ismételjük, az idegen szakértőknek ellene vagyunk, nem látunk különösebben kárhóztatandót. Ha, amint a félévvel ezelő közreadás mondta, a külföldi tőke bizalmának fölkeltésére szükségünk volt erre az áldozatra, hát isten neki. (Bár nem szívesen látjuk azt, hogy az egész földgáz-üzletet esetleg olyan horribilis, félmillió koronára rugó szakértői költségekkel terheljék meg, mert akár az állam fogja azt végeredményben megfizetni, akár pedig a gáz értékesítésére alakult szindikátus, végeredményben mégis csak mi, a fogyasztóközönség izzadjuk azt ki, mert annyival drágább lesz a gáz). Azonban szó nélkül nem hagyhatjuk azt, hogy az ugynevezett ellenőrző bizottságban a magyar szakembereket ugyszólván teljesen kihagyták. Mondhatják azt, hogy nálunk nincsenek ilyen szakemberek. Mi azt feleljük, hogy vannak hozzáértő emberek és nem elég az, hogy a gáz-kirendeltség szakemberei benne vannak ebben a bizottságban már azért sem, mert hiszen az ő munkájukról esik szó és ők adták a fölvilágosítást az amerikai szakembereknek. Egyáltalában ennek a bizottságnak sem az összeállítása nem szerencsés, sem a feladata nincsen világosan körülírva. Ha ez egy tanácsoló testülete akar lenni a miniszternek a földgáz értékesítése körül, miért vannak benne túlnyomóan erdélyi urak, akiknek elismerjük, sok közülük van a földgázhoz? Miért képviseli Kolozsvár városát csak egyetlen kis bank igazgatója? *Miért maradtak ki belőle pártatlan olyan urak, akik az üzletre és technikai kivételre vonatkozólag adhattak volna hasznos fölvilágosítást? Miért nincsen benne bányajogász, aki majd a gáztörvény és bányászati közigazgatási tekinteteket tartotta volna szem előtt?* Egyáltalán a bányászati ügyosztályt sem látjuk képviselve kellőleg ebben a bizottságban. Az első ülésen jelenlevők névsorában senkit sem láttunk a bányászati ügyosztályból ott, ami mégis csak feltűnő. Csak nem engedte talán már a bányászati ügyosztály a földgáz ügyét is kisiklani a kezéből? Ez igen szomorú volna és végtelen veszedelme a gázügynek, mert benne ahhoz kevéssé értő emberek, mondjuk, jogászok lennének a kormány tanácsadói. Ez első sorban technikai, üzleti és bányajogi kérdés. Ez az ellen-

őrző bizottság ilyen alakban jó munkát nem végezhet, nekünk az a véleményünk.

Éppen így vagyunk az amerikai szakértőkkel. Nem tudjuk, kinek a szakértői. A szindikátusé-e, vagy pedig az államé. A szindikátusnak szállítják a szakvéleményt és ha a szindikátus nem köti meg az üzletet, akkor a szakvélemény az államé lesz és az állam fizeti ki a tanulmány költségeit. Egy szakvélemény, amely az államé is, a szindikátusé is, abszurdum, ha üzletről van szó. Itt nem bírósági szakértőkről van szó, hanem magánszakértőkről.

Mi sokkal jobban szerettük volna, ha az állam kidolgoztatta volna a maga számára egy hazai szakbizottsággal a földgáz legjobb értékesítésének a tervét és ha ellen akarták volna őrizni ezt a tervet, akkor hozták volna ide, mondjuk a terv felőli véleményadásra az amerikai szakértőket. Akkor ők már kész anyaggal állottak volna szemben és nem kellett volna nekik hónapokig ittmaradni. Ezen az uton meglehetősen volna a kormányt, vagy a gázüzletet kímélni egy tekintélyes összegtől. Most azt a rengeteg informálódást egy-két embernek kell elvégeznie, amit egy bizottság már egy esztendővel ezelőtt összehordhatott, megrostálhatott és földolgozhatott volna. *Ezek a városoktól behordott adatok, amint a kérdésekből látjuk, mennyire félrevezethetik az amerikai szakértőt.* Egy magyar szakbizottság nincsen kitéve olyan tévedéseknek a hazai viszonyok megítélésében, mint egyetlen ember, különösen ha még ez *Amerikából* jött, az ottani viszonyokhoz szokva és amerikai fejjel gondolkozva. Ha az angol pénzcsoporthoz okvetlenül szüksége volt angol szakértőre, ám hívott volna az angol szakértőt, aki megítélte volna neki az üzlet reális voltát. De ilyen megoldással nem hisszük, hogy a kívánt eredményt mindkét fél elérje. Értjük a két fél alatt az államot és a szindikátust. Az állam, mint eladó szerepel, a szindikátus mint vevő, az érdekek tehát ellentétesek. Mi nem vonjuk kétségbe egy percre sem az amerikai szakértők jóhiszeműségét és megbízhatóságát, de ilyen viszonyok között ki lehetnek téve a tévedésnek és ha az eladás és vétel az ő véleményükön épül föl csupán, az állam igen könnyen pórul járhat. Ezt kellett volna már eleve lehetetlenné tenni egy magyar szakemberekből alakult ellenőrző bizottsággal.

A földgáz üzletnek igen kis része az, amelyik speciális képzettséget és különleges üzleti éleslátást kíván. Az is inkább csak a gázkutakkal való bánásra és a gázmező feltárására szorítható. A gázkutakkal való bánásmódra és azok lemélyítésére vannak nekünk már kiváló szakembereink, akik majd a gázmező kihasználását és feltárását is meg fogják tudni oldani, amikor az aktuális lesz. Tehát tulajdonképpen a szakértőkre nem nekünk volt szükségünk, hanem a bankoknak, akik tulajdonképpen üzleti tanácsot akarnak nyerni a szakértőktől.

Jó lesz észben tartani azt, hogy mire fognak felelni a szakértők.

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelben mint különlegesség
gyártása.

(923/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47

— Alapítottát 1791. —

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA Budapest,
VI. kerület, Teréz-körút 15. szám.

Először is arra, hogy milyen gázmennyiség áll jelenleg rendelkezésre és hogy milyen hosszú lehet a gázmező élettartama? Ugy tudjuk a hirasokból, hogy a szakértők a jelenleg rendelkezésre álló gázmennyiséget legalább annyinak mérték, mint a gáz-kirendeltség. Itt nincs eltérés a vélemények között. A gázmező élettartamának a becslése pedig bizonytalan alapokon nyugszik. Az amerikai szakértők az amerikai gázmezők legrövidebb életét hajlandók, úgy látszik, számításba venni, mert ez felel meg az óvatosságnak és talán a vevő érdekeinek is. Azt azonban kijelenthetjük, hogy nem tartjuk valami mély szak tudásnak azt, hogy a mi helyesen feltárt gázmezőink élettartamát egy olyan amerikai gázmező élettartamával hasonlítsák össze, ahol a gázt pocsékolták és az üzem ekonomijája a legutolsó dolog volt. A gázmező élettartamát tehát csak kombinálni lehet és ne essünk kétségbe az ijesztgetéstől, még ha az első-rangu szakértőktől jönne is. Ha itt öt esztendőre van csak gáz, akkor fölösleges olyan nagy hűhót csapni. Akkor azt hagyjuk meg Tordának és Marosujvárnak. Akkor abba nem érdemes a syndikátusnak bele menni. Ha pedig a syndikátus belemegy az üzletbe, úgy az állam gondolja meg, hogy nem öt esztendei kis játékért megy bele. Azért nagyon helyes volna az államnak egy ellenőrző bizottság, amely a szakértők véleményét esetleg kellő világításba helyezhetné. Mi ki mondjuk, hogy ott, ahol csak következtetésből jehet valamit mondani, mint a mező élettartamánál, lobban bizunk a mi szakembereink véleményében, mert ők sokkal jobban ismerik a mi gázkutjaink és gázmezőink természetét, hiszen-ők a legkezdettől ismernek erre vonatkozólag mindent, míg az amerikai szakértők tulajdonképpen csak az ő fáradságos munkájuk gyümölcsét élvezik akkor, amikor mindent készen kaptak a saját bevallásuk szerint is.

A második kérdés a csővezeték költségei és irányának meghatározása. Ez olyan munka, amelyet csak igen aprólékos mérnöki munkával lehet pontosan elkészíteni. (Elhez nem kell nekünk amerikai szakértő. Ezt elvégzik a mi mérnökeink.) És így az amerikai szakértők véleménye ebben a tekintetben nem lehet más, mint egy igen általános tájékozás, de nem egy prezmérnöki munka. A magunk tudásával megépítettük Tordáig és Marosujvárig a csővezetékét. Miért ne tudnánk megépíteni Budapestig is? Egy általános költségvetést pedig minden fiatal mérnöknek tudni kell készíteni, ez nem olyan rettenetes nagy dolog.

A harmadik kérdés, hogy el lehet-e helyezni a gázmennyiséget és milyen áron. Erre a kérdésre sem adhatnak a szakértők megbízható feleletet. Mert amint a városokhoz intézett kérdésekből tudjuk: azt meghatározni, hogy mennyi a lakosság jövedelme s ennek folytán mennyit költhet gázra, bizony nagyon ingatag alap a becslésre. Az is hiábavaló, hogy ha ilyen vagy olyan áru a fa, akkor a gázt milyen olcsón lehet adni, hogy fűtésre még versenyezni tudjon a fa árával. Az egyszerű és világos tény az, hogy fa és szén szükségben vagyunk. Az egész gázmedence gázát el lehet helyezni racionális áron a Kolozsvártól Budapestig tervezett vezeték mentén. Most már, hogy milyen számtani figurákban mutatják ezt ki a szakértők, az teljesen mindegy, mert a számításuk, amely hevenyészve összecsapott kimutatások adatain fog alapulni, úgy is messze fog esni a tényleges valóságtól, és a mi véleményünk szerint a valóság minden fényes szakértői becslésnél kedvezőbb lesz. Azt pedig, hogy egyik-másik várossal hogyan lehet majd megcsinálni a szerződést, hogyan

lehet megváltani az egyes gázgyárakat, mind olyan kérdés, amelyeket csak a tényleges üzletkötések dönthetnek el. Ezekre tehát nyilatkozni az amerikai szakértőknek fölösleges és időelötti dolog.

Ami pedig az egész gázmezőnek föltárását illeti, engedjenek meg az amerikai szakértő urak, de ebben nem szorultunk tanácsra. A mi szakembereink ezt önelkülök is elvégzik, mert ebben szakembereinknek több tapasztalatuk van, mert tudtukkal a mi amerikai szakértőink nem vettek még Amerikában sem részt ténylegesen egy gázmező föltárásában.

Mi ezeket nem gáncsokodás kedvéért irtuk meg, csak azért, mert napnál világosabb tényeket látunk elfelejteni a gázakció folyamán.

Hangsúlyozni kívánjuk, hogy az amerikai szakértők csak *privát szakértőként tekintessenek*, akik a syndikátusnak mondják meg azt, hogy az üzleten mennyit lehet nyerni. De a szakvéleményüket az állam semmiesetre ne fogadja el addig irányadónak, az alkudozás alapjául addig, amíg azt egy hazai szakemberekből összeállított bizottság véleményének alá nem veti. Erre a kormány óvatosságból és a közérdek megóvása szempontjából is köteles. Ebből az ellenőrző bizottságból ki nem szabad hagyni az *Országos Bányászati és Kohászati Egyesületet* és a *Magyar Mérnök- és Építész-Egyletet*. Helyet kell benne engedni a bányászati ügyosztálynak és a nagyfontosságú bányászati közigazgatás valamelyik elismert tekintélyű bányajogászának. Egy ilyen bizottságot már egy évvel ezelőtt meg kellett volna alakítani, amely az értékesítésre vonatkozó előmunkálatokat, terveket mind elkészíthette volna. Amint halljuk, most ezt mind a syndikátus irodája végzi, ami annyit jelent, hogy most a kérdést egyoldalú üzleti szempontból kezelik. Pedig ebben a kérdésben a magánüzletet a közérdek teljes kielégítése nélkül keresztülvinni lehetetlen lesz.

Mi elismerjük, hogy az amerikai szakértők meghívásával a földgáz akció jelentékenyen előbbre jutott, mert ezután a syndikátusnak nyilatkozni kell majd, meg akarja-e kötni az üzletet és ha igen, milyen föltételek alatt? A dolgot sokáig huzni nem lehet.

De ismételtlen hangsúlyozzuk az illetékes köröknek, mielőtt az üzletet megkötnék a syndikátussal, okvetlen fölül kell vizsgáltatniok az amerikaiak szakvéleményét egy hazai ellenőrző szakbizottsággal. M-elismerjük a két amerikai szaktudását, de a közérdek követeli azt, hogy véleményükhöz hozzászóljanak a mi szakembereink, akik szakvéleményük kimondásánál ki nem térhetnek ama nagy erkölcsi felelősség alól, amelyet ennél a nagy gazdasági akciónál való szereplésük a közérdek nevében rájuk ró . . .

Tegyük föl azt az esetet, hogy az erdélyi gázmező, amelynél állítólag csak egy nagyobb van a világon, tul az Oceánon volna és a magyar állam helyett annak a tulajdonosa egy hatalmas társaság volna és ettől akarná megvenni a gázterületet ez a bizonyos syndikátus. Igen kétségesnek tartjuk azt, hogy a mi amerikai szakértőink személyében eladó és vevő úgy egyeztek volna meg, hogy mindent, amit mondanak, föltétlenül elfogadnak az alku alapjául. Valószínű, hogy az eladó társaság is megtalálta volna Amerikában az ő ellen *Mr. Miller-jét* és *Mr. Clapp-jét*, akik nem hagyták volna egykönnyen az eladó érdekeit szakvéleménnyel agyonütni.

Ezért van szükség egy ellenőrző bizottság véleményének a meghallgatására.

A pénzügyi kormány és a bányászati osztály kétségtelenül nehéz helyzet elé van állítva. Ha meg

nem köti az üzletet a szindikátussal, az amerikai szakértőkkel való tanulmányozás belekerülhet ennek a szegény, éppen most olyan sok csapástól látogatott országnak kerek 600.000 koronájába. Ha megköti a pénzügyi kormány az üzletet, úgy meg kell neki óvni a legteljesebb módon a közérdeket. Egy ballépéstől itt 400 kilométer hosszúságban szenvedhetnek kárt milliók. *És ha a közérdek, amit nem hiszünk, csak a legkisebb csorbát is szenvedné, Kis-sármástól Budapestig egy fél ország fölháborodása fogja elseperni nemcsak a szereplőket, hanem az egész vállalkozást*

HAZAI HIREK.

Bányavasárlás. A Pisó—Segesvári—Marschalkó érdekesoport tulajdonát képezett magurai aranybányát megvette 100.000 koronában egy „Alvinc” nevű német társaság (Bad Homburg von der Höhe), melynek élén Louis Butsbach jónévű bányamérnök áll. A harmadfél millió korona alaptőkével megalakult társulat egyelőre csak azon bányaművek kiaknázását vette tervbe és ezen célra már ez év folyamán a legmodernebb gépek beállítására és a főtárna hajtására félmillió koronát irányzott elő. Az új társulat október havában kezdi meg az üzemet. A környék elszegényedett bányász népsége nagy reményekkel néz az új társulat működése elé.

A kolozsvári iparkamara évi jelentése. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara küzel 200 oldalas füzetben számol be kerülete 1912. évi közgazdasági viszonyairól. A kamara jelentéséből az erdélyi sóbányák 1912. évi szállítási forgalmát jegyezzük fel, mely a múlt évben 161.342 métermázsára növekedett. A forgalom így oszlik meg: Marosujvár 1911-ben 935.153 mm., 1912-ben 1.006.177 mm., Désakna 1911-ben 449.935 mm., 1912-ben 526.804 mm., Parajd 1911-ben 198.890 mm., 1912-ben 216.530 mm., Torda 1911-ben 14.628 mm., 1912-ben 13.705 mm., Vizakna 1911-ben 18.890 mm., 1912-ben 15.622 mm.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület közgyűlése. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület folyó évi rendes közgyűlését szeptember hó 20-án, 21-én és 22-én Budapesten fogja megtartani. Részvételi díj tagok részére, személyenként 15 korona, családtagoknak személyenként 10 korona. A részvételi díjakat a jelentkezés alkalmával az egyesület pénztárosának, Gáger Emil bányagazgatónak (V., Arany János-utca 29.), postautalványon kell beküldeni. A jelentkezés, valamint a befizetés határideje azok részére, akik kedvezményes jegyre tartanak igényt, szeptember 10-ike.

A Magyar bánya- és kohóipar tanulmányi részvénytársaság Budapest, V. Váci-körút 32. sz. a. irodájában

szeptember 1-én délelőtt 10 órakor tartja III. évi rendes közgyűlését a következő napirenddel: 1. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság jelentésének előterjesztése. 2. A mérleg- és nyereség- és veszteségszámla megállapítása és határozathozatal a társaság további fontartása tárgyában. 3. Határozathozatal az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak adandó folmentvény tárgyában. 4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság megválasztása és a felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása. 5. Esetleges indítványok. A részvényesek részvényeiket a közgyűlést megelőző harmadik napig helyezhetik a Magyar bank és kereskedelmi részvénytársaságnál (Budapest, V., Váci-körút 32.) közgyűlési lotétbe. *Mérleg, Vagyon:* Befizetetlen alaptőke 20000— K. Adósok 56792-16 K. Veszteség 124288-68 K. *Teher:* Részvénytőke 200000— K. Hitelezők 360-10 K. Átmeneti tételek 720-74 K.

Petroleum-izzófény r.-t. cég alatt a Magyar gázizzófény r.-t. új vállalatot készül alakítani 100.000 korona alaptőkével (500 darab 200 korona n. é. részvény) petroleum-izzólámpák gyártására és forgalomba hozatalára. Az igazgatóság tagjai lesznek: Kanitz Jacques, a Magyar gázizzófény r.-t. ügyvezető igazgatója és Löwenstein Lajos es. tan. gyárigazgató (Bécs). Az alakuló közgyűlést a legközelebbi napokban fogják megtartani.

A győri ágyugyár építése. A győri ágyugyár építésének megkezdésére serényen folyik az előkészület. Schidl Lajos építőmester a Skoda-gyár megbízásából minap kijelölte a vásárolt 42 katasztrális hold területen az ágyugyár helyét. A területet pontosan megmérték és ennek alapján az építési tervet tüzetesebben kidolgozzák.

Elhanyagolt bányák. Amióta bányahatóságaink kiméletlenül járnak el a bányaspekulánsokkal szemben, egymásután szabadulnak fel a meddő hegyzáratok: Hihetetlen, hogy mennyi zártkutatmány, soha üzembe nem vett bányatelek állja nálunk útját a komoly bányászknak. És bár sűrűn jelennek meg a bányahatóság büntető és elvonási határozatai, amelyekkel a gazdátlan jogosítványokat megszüntetik, sok időbe fog még kerülni, míg a komoly tőkének utal nyitnak a kiaknázatlanul leverő kincsekhez.

Legujabban ismét hat elhanyagolt bánya ellon járt el a zalatnai bányakapitányság. A hunyadmegyei Csungány és Kazanesd községek határában fekvő „Zarandi réz- és kénkovand bányatársulat” tulajdonosait már tavaly felhívták az üzem felvételére. A bányakapitányság most 30 korona másodfoku bírsággal fenytette meg a vállalatot s újból felhívja az üzem megkezdésére, mert különben elvonja a jogosítványokat. A hunyadmegyei Kurety község határában fekvő Szt. Nicolao cégü bányatársaság részbirtokosait 10 korona elsőfoku pénzbírsággal fenytették meg; ugyanilyen sors érte a Szt. György Lillios cégü bányatársulatot, amelynek Szarvaspatak község határában fekszik a Szt. Georg védnövi bányateleke; a Veturia

BRUNNER I. L. ÉS TÁRSA

∴ ∴ gép, szerszám, műszaki és elektrotechnikai nagykereskedés ∴ ∴

Sörgöyeim:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

Egyike a legrégebb, legnagyobb és legpontosabb cégeknek. Évtizedek óta szállítja a kincstári bányáknak és vasműveknek, a cs. és kir. közös hadseregnek és haditengerészetnek, a m. kir. államvasutaknak, a m. kir. posta- és távírdának, valamint számos magánüzemnek. — 1913—14. évi nagy árjegyzékünket kemoly vevőknek szívesen küldjük.

Sörgöyeim:
BRUNNERIT,
BUDAPEST.

(999|35)

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 19. SZÁM.

cégü bányatársulat részvényeseit a Felső-Lunkoj község határában fekvő Veturia védnevű bányatelek elhanyagolása miatt; továbbá a nagykirnik fenyvesi Kapros Szt. György cégü bányatársulat részvényeseit a Verespatak község határában fekvő Kolcsár Samu védnevű telek elhanyagolása miatt; és végül a Korna-kirniki Szt. Georg la Stolna Recse cégü bányatársulat részvényeseit a Szarvaspatak községben fekvő Szt. Georg védnevű telek elhanyagolása miatt.

Azonnali belépésre

kerestetik egy bányaiskolát végzett komoly, józan fiatalember, ki bányamérnökségben már alkalmazva volt. Jó rajzoló előnyben részesülnek. Sajátkezüleg írt pályázatok eddigi működés, fizetési igények, beléphetési idő megjelölésével, mintarajzzal felszerelve, a **Nyugatmagyarországi Kőszénbánya Részvénytársaság Bányagazgatósága, Nyitra-bánya** címre küldendők.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A világ réztermelése és fogyasztása az utolsó 10 év alatt. A réztermelés az elmúlt évben nagy haladást tett; a Metallgesellschaft statisztikája szerint 1,019.800 tonnára rugott az 1911. évnél csupán 893.400 tonnájával szemben. Ez az utolsó évtizedben páratlan emelkedés főleg a következő országok nagyobb termelésének köszönhető: Az Északamerikai Egyesült-Államok és más amerikai államok az 1911. évi 614.900 tonnáról 707.900 tonnára emelték termelésüket. Oroszország rézbányászata 1911-ben 25.600, 1912-ben pedig már 33.500 tonnát eredményezett, - Spanyolország 18.300 tonnáról 23.300 tonnára, Japán 55.000 tonnáról 67.000 tonnára fokozta termelését.

Európában Oroszország hatalmas termelő államnak bizonyult. A szentpétervári „Gazette du Commerce et de l'Industrie” szerint a réztermelés 1912-ben 30-9 százalékkal emelkedett, holott az utolsó négy esztendőben észlelt emelkedés átlag 18-5 százalékot tett ki. Az orosz réztermelő üzemek legnagyobb része szindikátusba tömörült, a termelőknek egy másik csoportja egész termelését a szindikátusnak adja el, végre egy harmadik csoport mindenfélét szerződéssel kapcsolódik a szindikátushoz. Végeredményében az orosz rézszindikátus az ország réztermelésének 93-8 százalékát ellenőrzi s a független üzemek csupán 6-2 százalékot termelnek.

A réztermelés emelkedése annál szembetűnőbb, ha az 1912. évi adatokat az 1903. évi statisztikával állítjuk szembe. Így Spanyolország és Portugália 1903-ban 50.500, 1912-ben 59.900 tonnát, az Észak-amerikai Egyesült-Államok 316.600, illetőleg 563.700 tonnát, Ausztrália 29.500, illetőleg 47.800 tonnát, Kanada 19.600, illetőleg 35.300 tonnát, Csili 31.400, illetőleg 37.900 tonnát, Németország 19.300, illetőleg 20.500 tonnát, Japán 31.900, illetőleg 66.600 tonnát, Mexiko (Bolco) 10.500, illetőleg 12.700 tonnát, egyéb mexikói bányák 40.600, illetőleg 59.300 tonnát, Peru 7.900, illetőleg 27.600 tonnát, Oroszország 10.500, illetőleg 33.500 tonnát, a Kap 5.300, illetőleg 6.400 tonnát, egyéb afrikai országok 600, illetőleg 10.200 tonnát termeltek.

Ezzel szemben Európa rézfogyasztása 330.300 tonnáról (1903) 625.000 tonnára (1912) emelkedett, tehát közel duplájára szűkött. Ezen fogyasztásban legnagyobb hányadokkal szerepeltek:

	1903	1912
	t o n n a	
Németország	110.100	232.700
Nagybritannia	107.600	144.700
Franciaország	48.600	99.800
Magyarország és Ausztria	18.900	48.200
Oroszország	25.000	40.000

Ugyanezen időben az Egyesült-Államok fogyasztása 237.100 tonnáról 371.800 tonnára emelkedett, mely mennyiség közel áll Nagybritannia és Németország összefogyasztásának tömegéhez. A nyersrézfogyasztás Ázsiában, Ausztráliában és Afrikában 17.600 tonnáról (1903) 40.400 tonnára szűkött. Ez az emelkedés főképen Japán nagyobb rézfogyasztásával függ össze. Japán rézfogyasztása az 1911. évi 20.100 tonnáról 28.000 tonnára emelkedett. Az egész világ fogyasztása az 1903. évi 586.700 tonnáról 1,040.200 tonnára szűkött.

A világ rézfogyasztásának ez az emelkedő irányzata nem volt állandó az utolsó tíz év folyamán. 1906-ban mintegy 5000 tonnával, 1907-ben pedig 59 000 tonnával csökkent a termelés az eddig elért legnagyobb mennyiséghez képest.

A réz ára azon két esztendőben volt a legmagasabb, amelyekben a fogyasztás megcsappant. 1906-ban 87-8-6 lírán állott a jegyzés és 1905. évi 69-12-0 líra jegyzéssel szemben. 1907-ben pedig 87-1-8 lírát jegyeztek az 1908. évi 69-0-6 lírával szemben. Az elmúlt évben magas jegyzések uralkodtak, az évi átlagár azonban mégsem emelkedett 73-1-2 lírán felül, tehát messze elmaradt az 1906. és 1907. évi jegyzések mögött.

Szénkivitel Oroszországba. Az orosz kormány a törvényhozó testületektől felhatalmazást kapott arra, hogy a vasutak számára szükséges szénvet vámmmentesen boosáthassa be.

A vasfogyasztás csökkenése. Az osztrák vasművek most tették közzé a júliusi forgalmi kimutatást. Eszerint a rud- és idomvasnál 170.972 mm., vasgerendánál 48.478 mm., durvalemezűnél 6818 mm. és sineknél 15.337 mm. volt a csökkenés a múlt év június havával szemben. Az év elejétől fogva a csökkenés a négy vasfajtánál 10.306 kocsiirakomány.

A bányák halottjai. Az Egyesült Államok bányaügyi hivatalának most megjelent kimutatása szerint az 1912. év folyamán az amerikai szénbányákban 62.360 kivándorolt munkás vesztette életét bányarobbanás és baleset következtében.

A Skoda-gyár kibővítése és egy löporraktár építése Pilsenben. A Skoda-művek elhatározták fegyvergyáruk lényeges kibővítését és ocellból egy nagy telektömböt vásároltak. A városi tanács az ottani tüzérség részére egy második löporraktárt épített.

A német bányafapiac. Breslauer jelentés szerint a bányatársaságok tartózkodása lassankint megszűnt s az érdeklődés minden minőség iránt felélénkült. Legjobban keresik a puhafaféléket, mely minőségekből a kínálat nagyon csekély, mert a bányák már régen nem adtak fel új megrendeléseket s általában véve túlságosan tartózkodó állaspontra helyezkedtek. A gömbfára sokkal magasabb, semhogy olcsó kűsz bányafát lehetne ajánlani. Eppen a vékonyabb rudak drágák, sőt az orosz származású áru ára még emelkedik is. Angolország bányafaszükséglete akkora, hogy Rigán és Memelen át még állandóan nagy szállítmányok irányittatnak az angol kikötőkbe, amelyeknek egy része annak előtte Rajna-Westfáliába s a Saar vidékére irányittatott. Ehhez járul, hogy Oroszország az idén kevesebb gömbfát szállított, mint a megelőző években s azután sem fog nagyobb mennyiségeket szállítani. Azt mondják, hogy az idén a Visztulán 200.000 darab

Üzemvezető

porosz, magyar nyelvismerettel, gazdag tapasztalatokkal érelbányákban és feltárásban, **teljesen önálló és energikus,**

állást keres.

Szíves megkeresések „B. C. 1914” jelige alatt **Mosse Rudolf** hirdetőjébe, Audrassy-ut 2. kértnek.

szálfával kevesebb fog Oroszországból Németországba érkezeni, mint tavaly, úgy hogy a vékonyabb bányafa kínálatának esőkkénésével is kell számolni, ami természetesen az árakat is befolyásolni fogja. Ilyen viszonyok között természetes, hogy a bányafatulajdonosok mitsem engednek követeléseikből, mert kénytelenek a gömbfa árának hullámzása után igazodni. A bányák termelése viszont az idén jóval nagyobb volt, mint tavaly, úgy hogy bányafaszükségletük is rendkívül emelkedett, holott csak kisebb kötéseket csináltak előre. Ezért időről-időre sürgős bevásárlásokat eszközöltek, de különben igyekeztek csak a legszükségesebbeket beszerezni, hogy a bányafa árát továbbra

is leszorítva tarthassák, ami azonban távolról sem sikerült nekik annyira, amennyire remélték. A bányatársaságoknak ugyanis mégis ki kellett lépniök tartózkodásukból s most már nagyobb beszerzéseket lesznek kénytelenek tenni, aminek kedvező hatása lesz az áralakulásra annyival is inkább, mert a bányatulajdonosok raktárkészletei éppen nem mondhatók jelentékenyeknek s az egyes bányáknak a raktarában sem akad többé nagyobb készlet. Erre való tekintettel a bányafakereskedők bizalommal várják az őszi üzletet, bár tudatában vannak annak is, hogy a gömbfa magas ára sok bajt okoz s nagyon megnehezíti a haszonnal járó üzletet.

KÜLÖNFÉLÉK.

A Draeger-féle Pulmotorok mult évi működése.

II.

Mult számunkban közöltük a statisztikát, amely fényes bizonyítéka a Pulmotor németországi sikereinek. Az alábbiakban a mentőkészülék további eredményes működésének adatait hozzuk. Érdekes számok ezek nemcsak azért, mert 131 emberélet megmentéséről van szó, akik a készülék nélkül biztosan elpusztultak volna, hanem érdekesen illusztrálják az adatok

azt is, hogy ez a bányauzemeknél nélkülözhetetlen készülék már a világ minden részébe oljutott. Eredetileg a bányauzemeknek szánták az életrekeztető Pulmotort, a statisztikából most kitűnik, hogy az orvosi praxisban, operációknál, szüléseknel, fulladásoknál, tífuszos lázoknál, morfium mérgezésnél, akasztott emberek életrekeztetésénél esodával határos módon vált be. A német, angol és amerikai bányavállalatok után a rendőrség, tűzoltóság és hatóság egyre nagyobb figyelmet fordít a Pulmotorra, amely a száraz statisztika szerint ma már fontos, nélkülözhetetlen mentőeszköze a bányauzemeknek, villamostelepeknek és minden veszélyes üzemnek.

A jelentés napja	A mentő neve és székhelye	A mentések száma	A baleset oka	A Pulmotor alkalmazásának ideje
XI. 10.	Aarhus, rendőrség	1	Öngyilkosság (akasztás)	15 perc
VII. 24.	Sheffield, tűzoltók	1	Vizbefut	—
I. 16.	Chicago V. St., Commonwealth Edison Comp.		Világítógáz mérgezés	30 perc
I. 1.	Az év többi hónapjáról szóló jelentés még nem érkezett be	3	"	45
I. 18.		3	"	
I. 22.		2	"	45 perc
I. 26.		1	"	—
I. 29.		2	"	30 perc
I. 30.		2	"	30
II. 1.		1	"	15
II. 3.		1	"	1 óra 15 perc
II. 3.		2	"	7—8 perc
II. 4.		1	"	
II. 6.		1	"	45 perc
II. 7.		1	"	10
II. 8.		2	"	1 óra 30 perc
II. 11.		3	"	20—30
II. 12.		3	"	8—50
IV. 30.	Scottchale, V. St., H. C. Frick-Coke Comp.	2	Szénoxydmérgezés ...	
VI. 7.	Louisville, V. St.	1	Bányalégmérg., elek. ütés ...	
IX. 5.	St. Paul, V. St.	1	Elektromos áram	7 perc
X. 3.		2	Fulladás ...	10 perc
X. 4.		1	Gázmérgezés ...	1 óra
VII. 13.	Pueblo, V. St. ...	1	Szénoxydmérgezés	—
VII. 30.	Louisville, V. St.	1	Fulladás	1 óra
VII. 10.	Enid, V. St.	1	Morfium mérgezés	5
X. 10.	St. Paul, V. St.	2	Fulladás ...	3 óra 30 perc
X. 11.	Louisville, V. St.	2	Világítógáz mérgezés	30 perc—1 óráig
X. 26.	Fargo, V. St.	1	"	
X. 30.	Louisville, ...	1	Morfium mérgezés ...	1 óra
XI. 6.	Tacoma, V. St.	2	Világítógáz mérgezés	
XI. 6.	Minneapolis, V. St.	1	"	
XI. 19.	Louisville, V. St.	1	Actermérgezés	Néhány perc
XI. 24.	Minneapolis, V. St. ...	1	Szülésnél ...	
XI. 24.	St. Paul, V. St.	1	Öngyilkossági kísérlet	15 perc
XI. 25.	Minneapolis, V. St. ...	1	Fulladás	—
XII. 3.		1	Operáció ...	10 perc
XII. 18.	Fort Smith, V. St.	1	Világítógáz mérgezés	3 óra
XII. 21.	Minneapolis, V. St. ...	1	Tífuszos láz	
XII. 26.		1	Fulladás ...	—
XII. 28.	Oklahoma, Civ. V. St.	1	Világítógáz mérgezés	
V. 21.	Seattle, V. St. rendőrség	1	Öngyilkossági kísérlet	1 óra
X. 8.	Youngstown, V. St. ...		Vizbefutás ...	Néhány perc
XII. 26.	Pittsburg, V. St. rendőrség	5	Gázmérgezés	8 perc
			Füstmérgezés	40 perc
	Összesen	69		

Az összes mentések száma a mult évben 131.

Bányagázok fölsimerése — állatokkal. Hogy némely állat rendkívül érzékeny a bánya gázaival szemben, ez a szakemberek előtt rég ismert. Az amerikai kormány most megbízást adott G. C. Burrol tanárnak, gyakorlatilag állapítsa meg az állatok szénoxid — érzékenységet.

Burrel először egerekkel próbálkozott. Ha az egerek levegőjében 0. 16% szénoxid volt, már nyugtalanok lettek, amikor a kéttized százalékot elérték, már minden erejükből menekülni próbáltak és egy negyed óra alatt elajultak. Fél százalék szénoxidos levegőben egy óra alatt megdögltek. Még érzékenyebbek bizonyultak a kanárimadarak, amelyek a legkisebb szénoxidmennyiségtől is rosszul lettek és ha a levegőben kéttizedszázalék volt, öt perc alatt megdögltek. A kanárimadaraknak ez a tulajdonsága nemcsak a bányákban lehet hasznos, hanem a lakásokban is. Ahol a kályha széngázfejlesztésre gyanus, ott igen fontos lehet megfigyelni a kanári madarak viselkedését. A bányákban inkább a kutyákat és az egereket lehet erre a fontos célra használni, mert alig lehet elképzelni, hogy a sok világosságot kívánó kanári madarak valaha akklimatizálódhatnak a szénbányákban.

Az Institut of Metals ezidei nagyülését Gentben tartja augusztus 28-ától 30-áig. Az intézet 1908-ban alakult meg; célja elsősorban tudományos és gyakorlati ipari szempontokból foglalkozni a fémipar kérdéseivel és míg eleinte főként csak a rézzel foglalkozott, újabban munkássága körébe vonta a többi fémeket is (vas, cink, nikkel, aluminium, stb.). Hazánk részéről többek között Rejtő Sándor műegyetemi tanár foglal helyet a társaságban. A társaság eddigi munkássága köréből különösen kiemelhető a tengervíz okozta korróziók és elhárítási módjainak tanulmányozása; e munkálatokról a kétnapos genti tanácskozáson tüzetes beszámolók fognak előterjesztetni.

DEUTSCHER BERICHT.

INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Verleihung der Scientific American Gold Medal für die Erfindung des Draeger-„Pulmators“.

Das American Museum of Safety in New-York, gowidmet der Sicherheit und dem Wohlergehen der industriellen Arbeiter, der Mechanik und der Wissenschaft der Industrie, teilte der *Draeger-Company* Pittsburgh, der Tochter-Gesellschaft des Drägerwerkes zu Lübeck, am 2. Januar 1913 mit:

„Bei einer kürzlichen Zusammenkunft des vollziehenden Komitees des Amerikanischen Museums für Sicherheitswesen wurde einstimmig entschieden, dass die amerikanische Goldene Medaille für Wissenschaft für die wirkungsvollste Sicherheits-Einrichtung, die in den letzten drei Jahren erfunden

den worden ist und im Museum ausgestellt wird, der Draeger Oxygen Apparatus Company zuerkannt werden sollte. Es ist sehr wünschenswert, dass Ihr einflussreichster Vertreter in diesem Lande zugegen sein möchte, um die Auszeichnung bei der Jahresversammlung des Museums am 23. Januar in New-York City persönlich in Empfang zu nehmen. Wollen Sie mich bitte wissen lassen, wen wir bei dieser Gelegenheit zu begrüßen das Vergnügen haben werden. Ihr ergebener gez. Wr. H. Tolman, Direktor.“

Die Scientific American Gold Medal ist für irgend eine Sicherheits- oder lebensrettende Einrichtung bestimmt, die innerhalb der letzten drei Jahre erfunden und in der Sammlung des Museums ausgestellt worden ist. Die für 1912 in dieser Klasse auserwählte Einrichtung ist der „*Pulmotor*“

Kurze Zeit vor dem Auszeichnungsbeschluss des Museums konnten in Pittsburgh Feuerwehrlente, die bei einem Grossfeuer im Lagerhause der Westinghouse Electric and Manufacturing Company von einer schweren Rauchgasvergiftung heimgesucht wurden, durch die auf dem städtischen Polizeiamte erst seit kurzer Zeit stationierten „*Pulmotore*“ gerettet werden. Der „*Pittsburgh Dispatch*“ berichtet in seiner Morgenausgabe vom 26. Dezember 1912. Alle „*Pulmotore*“ wurden herbeigerufen, und Polizeiarzt Dr. Sable begann, sie bei den 5 Feuerwehrlenten, die anscheinend tot waren, anzuwenden. In weniger als 40 Minuten waren diese Fünf, in denen zuerst kein Puls mehr entdeckt werden konnte, zum Bewusstsein zurückgebracht. Der Apparat wurde ausserdem an den Mannschaften angewendet, die unter den Einwirkungen des Rauchgases gelitten hatten.

Der Bergbau in Ungarn.

II.

Von Géza Réz,

o. Professor an der Hochschule für Bergbau und Forstwesen in Selmeczbánya.

Der *Salzbergbau* ist in Ungarn Staatsmonopol. Ebenso hat sich der Staat die Gewinnung von Naturgas, Naphta und den übrigen bituminösen Mineralien ausschliesslich vorbehalten.

Der grösste Teil unserer Salzproduktion ist Steinsalz, und nur ein ganz geringer Teil Sudsalz. Das Steinsalz wird durch Anwendung des sogenannten Kammerbaues gewonnen.

KRAYÉR FÉLE
ROZSDAVÉDŐ
HIDFESTÉK.

KRAYÉR E. ÉS TÁRSASÁG
CSÁZ. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK
FESTÉK-KENCE-LAKK-GYÁR
BUDAPEST (KRAYÉR FESTÉKUDVAR)
VI., Váci-ut 31.

Gunning János vasárkereskedő, bournemouthi lakos
19621.

„Készülék lámpáknál előre meghatározott időben való meggyújtására és cloltására“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának gyakorlatbavétele céljából belföldi gyárosokkal összekötetést keres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad. — Bővebb felvilágosítással szolgál **Kalmár J. szabadalmi ügyvivő iroda** Budapest, VII., Rákóczi-ut 44. sz.

Im Jahre 1911 waren insgesamt 11 Salzbergwerke mit einer Grundfläche der Abbauräume von 146.460 m² im Betriebe. Ausserdem standen noch 10 Reservieräume mit einer Grundfläche von 60.746 m² zur Verfügung. Neben Stein- und Sudsals wurden für industrielle Zwecke 120 428 m³ Sole mit einem Salzgehalt von 368.161 q erzeugt. Jährlich 100.000—150.000 q werden nach einigen Balkanländern (Bulgarien, Serbien) ausgeführt.

Trotzdem man schon seit langem weiss, dass in den an Galizien und Rumänien angrenzenden Territorien Rohöl vorkommt und Bohrungen auf Petroleum unter Subventionierung des Staates schon seit mehr als zwei Jahrzehnten vorgenommen werden, konnte sich bei uns bis heute noch keine lebensfähige Petroleumproduktion entwickeln. Mangel an Kapital, an Unternehmungsgest und Ausdauer ist daran schuld, dass wir bis jetzt nur geringe Mengen Öles erbohrt haben. Allerdings spielt hierbei auch die Unverlässlichkeit des Bohrpersonals eine Rolle. Immerhin bieten uns die mit Hilfe englischen Kapitals neuerdings unternommenen Bohrungen in der Gegend von Szaecsal (Komitat Mármaros) die schönsten Aussichten.

Die frappanteste Überraschung aber hat uns die Erbohrung des Naturgases in Kissármás gebracht. Es wurden schon seit Jahren geologische Aufnahmen und Untersuchungen durchgeführt, um in Ungarn Kalisalzlager zu finden; leider bis jetzt resultatlos. Doch bei einer Tiefbohrung auf Kalisalz in Kissármás, die etwas mehr als 300 m erreichte, wurde anstatt Kalisalzes eine ungemein ergebig und reine (98% Methan) Erdgasquelle eröffnet.

Das mit grossen Schwierigkeiten und Kosten gefasste Gas zeigt jetzt in den Röhren einen Überdruck von 26.5 Atmosphären. Das Werk liefert pro Tag eine Gasmenge von 860.000 m³.

Die geologischen Aufnahmen haben zu einem überraschenden Resultat geführt. Es wurde bewiesen, dass das Terrain der Siebenbürger Mezöség aus parallelen Antiklinalen, zusammengesetzt ist. Man konstatierte 18 Antiklinalen, von denen einige 160 km weit zu verfolgen sind und fand 27 Dome oder Kuppen, an welchen Punkten die Gasanreicherungen zu finden sind.

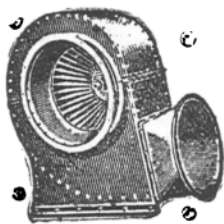
Bisher liefern 12 verhältnismässig seichte (50—300 m tiefe) Bohrlöcher pro Tag eine Menge von 1,722.500 m³ Naturgas; wie gross aber die Ergebig-

Tabelle II.

Personal- und Arbeiterverhältnisse im ungarischen Bergbau.

	Personal							Verdienst des Arbeiters			
	Technische Beamte	Technische Unterbeamte			Kinder	äußer		Hf.		Kinder	
Erzbergbau	119	459	11.330 <i>15.060</i>	32 <i>400</i>	829 <i>2.197</i>	12.191 <i>17.657</i>	3.932	284.4	230.7 <i>70—100</i>	112.8 <i>30—120</i>	75.8 <i>--160</i>
Eisenerzbergbau	80	237	10.513 <i>8.653</i>	478 <i>407</i>	934 <i>1.135</i>	11.925 <i>10.195</i>	4.774	362.0	283.9 <i>130—311</i>	123.6 <i>65—166</i>	119.4 <i>35—160</i>
Kohlenbergbau:											
Steinkohle	45	245	7.658 <i>9.133</i>	309 <i>373</i>	592 <i>855</i>	8.629 <i>10.362</i>	3.497	393.9	307.9 <i>383</i>	121.5 <i>80—122</i>	122.2 <i>60—112</i>
Braunkohle	179	1.061	38.576 <i>23.678</i>	402 <i>359</i>	1.707 <i>1.422</i>	40.688 <i>25.459</i>	14.725	440.4	333.3 <i>120—500</i>	133.6 <i>70—120</i>	129.5 <i>60—110</i>
Gesamt	224	1.306	46.234 <i>32.811</i>	711 <i>732</i>	3.399 <i>278</i>	46.317 <i>35.821</i>	18.222				
Salzbergbau	22	46	2.206 <i>2.007</i>	1	292 <i>229</i>	2.499 <i>2.236</i>	855	377.0	227.8 <i>156—215</i>	200.0	94.0 <i>48—63</i>
Asphalt und Petroleum.	14	35	702 <i>627</i>		46 <i>4</i>	748 <i>631</i>	70	425.8 <i>160—400</i>	288.0	--	151.7 <i>60</i>

Die kursiv gedruckten Ziffern beziehen sich auf das Kalenderjahr 1901.

Blackman Szellőző

ventilátorok,
exhaustorok,
fúvók minden célra

szárító, szívó
berendezések

Magyar Szellőző Művek

Budapest, VII., Aréna-ut 80.

(3793/a 863/35)

Telefon: József 26—56.

keit der Sonden sein wird, wenn dieselben weiter abgestossen werden, ist überhaupt nicht zu berechnen.

Jedenfalls haben wir es hier mit einem grossartigen Vorkommen zu tun und wird die entsprechende Ausnützung dieser ungeheuren Energiequelle den Wohlstand des Landes beträchtlich fördern.

Dass ein blühender, schwunghafter Bergbau auf die Entwicklung der Kultur und Industrie eines Landes eine grosse Wirkung ausübt, ist allgemein bekannt. Um aber den Bergbau zur höchsten Blüte zu bringen, ist das Vorhandensein nutzbarer Mineralien allein nicht genügend. Entsprechendes Kapital und gediegene Fachkenntnisse sind dazu unumgänglich

notwendig, und vielleicht ebenso massgebend wie das erstere.

Nun ist aber unser einheimisches Kapital sehr schwerfällig. Mit wenigen Ausnahmen interessieren sich unsere Grossgrundbesitzer und Kapitalisten für den Bergbau noch immer nicht in dem Masse, wie es erwünscht wäre. So sind wir denn oft auf das ausländische Kapital angewiesen, welches uns aber mit Unrecht nicht selten verweigert wird.

Es ist leider vorgekommen, und mag wohl auch heute noch vorkommen — obzwar sich die Verhältnisse in dieser Hinsicht sehr gebessert haben — dass Unternehmungen von allem Anfange auf unsolider

Tabelle III.

Braunkohlenproduktion und Zahl der Arbeiter im Jahre 1911, detailliert nach den verschiedenen Kohlengebieten.

Kohlengebiet	q	Wert der Produktion K	Arbeiterzahl	Von der Produktion entfällt auf 1 Arbeiter	Von Werte entfällt auf 1 Arbeiter	Durchschnittlicher Ertragspreis p q von Produktionsplatz	Durchschnittlicher J. Verdienst der Arbeiter			
							Hi	Männer	Frauen	Kinder
Salgótarján	15,755 639 15,112,163	12,506,620 00 9,199,738 88	6,592 6 005	2,390 2,568	1,897 1,583	79 2 61 7	1228 0	1021 0	—	331 3
Budapest	3,399,531	3,485,906 00	1,721	979	2,026	102 5	1522 2	983 9	483 1	397 7
E	4,239,707 203,030	3,887,080 00 3,117,178 00	1,626 2,150	2,608 1,951	2,390 1,158	91 7 74 6	1293 0	991 0	371 0	389 0
Sajóvö	12,705,586 8,933,113	9,016,848 00 4,390,739 50	4,684 3,797	2,714 2,350	1,926 1,155	71 0 49 3	1320 1	988 1	355 4	341 4
Zsilvölgy	19,219,476 9,607,988	338,123 00 241,161 20	11,912 4,716	1,613 2,043	1,875 1,510	116 8 75 1	1225 4	907 2	462 2	419 0
Tatabí	17,562,956 6,616,800	18,616,733 00 4,852,164 00	6,677 2,863	2,613 2,373	2,786 1,733	106 0 73 0	1401 4	1040 8	383 1	398 5
Andero Gegenden.	8,662,681 6,995,162	7,349,721 90 3,031,500 29	7,476 5,883	1,159 1,185	983 853	84 9	1150 7	826 8	375 7	369 9
Summe	81,545,596 51,798,288	77,231,031 00 32,152,779 87	40,688 25,114	2004 16 2035 77	1,897 1,261	94 7 72 1	—	—	—	—

Die kursiv gedruckten Ziffern beziehen sich auf das Kalenderjahr 1901.

36 éves r. k. v. bányaszámvevő

4 középosztály és bányaiskolai végzettséggel számvevői, raktárnoki vagy irodakezelői állást keres. — Szíves megkereséseket „Számvevő“ címre e lap kiadóhivatalába kérek. ==

≡ AKAR ≡

í, akarja fizetni köret támogatni, újdon- legjobb beszerzést forrásult megismerni, üzemiével nem várt

eredményt

elérni? Szerezze be a legjobb címmagyat. E egy fog

≡ elérni, ≡

ha beszerzi

LEUCHS CIMENTÁRÁT

az egész világ iparáról és kereskedelméről. Prospektust ingyen és bérmentve küldünk.

C. Leuchs & Co., Nürnberg.

Tulajdonos: Kommerzienrat Wilhelm Leuchs und Gg. Leuchs. Alapítva 1794-ben.

LIGETI RUDOLF

Pannonia-szálló, Rákóczi-ut 5.

Birtokok, erdők, bányák és ingatlanok vételét és eladását közvetíti. Elvállal jelzálogkölcson közvetítést és pénzügyi transzaksiók lebonyolítását. ::
:: Birtokbérlet közvetítés.

„Fémcsővezeték“

szabadalmának (magyar szabadalom 36822. sz. a. 1906 március 7.) átvételére, esetleg megvételére vevő keresztek. — Ajánlatok „W. A. 7134“ Rudolf Mosse, Wien I. küldendők.

Basis begründet wurden und dass dadurch das ausländische Kapital Schaden erlitt; doch sind in den meisten Fällen hieran nicht unsere im Auslande stark verschrieenen Verhältnisse schuld, sondern nicht zum kleinsten Teile die fremden Vertreter des ausländischen Kapitals, die, trotzdem wir verlässliche und ausgezeichnete Fachleute besitzen, diese meiden, um sich anderswo Gutachten zu erkaufen, welche besser ihren Zwecken als der Wahrheit entsprechen.

Es ist demnach dem ausländischen Kapital rathen, in dieser Hinsicht vorsichtiger zu sein.

Auch bei der Ausbildung und Erziehung unserer Fachleute trachten wir den grösseren Kulturstaaten nachzukommen.

Unsere Hochschule für Berg- und Forstwesen in Selmeczbánya (Schemnitz), die als Bergakademie von Königin Maria Theresia vor 150 Jahren gegründet wurde, ist nach modernen Prinzipien neu eingerichtet und ausgerüstet. Sie bietet den Studierenden nicht nur entsprechende theoretische Bildung, sondern trachtet ihnen auch nach Möglichkeit praktische Erfahrungen zu vermitteln. Sie besitzt neben 20 Lehrkanzeln ein elektrotechnisches und zwei chemische Laboratorien (für anorganische und für organische Chemie), sowie eine Versuchsanstalt für das Eisenhüttenwesen. Eine Versuchsanstalt für Erzaufbereitung wird noch im laufenden Jahre errichtet.

An unserer Hochschule werden Berg-, Eisenhütten-, Metallhütten- und Forstingenieure ausgebildet, die nach Absolvierung des vorgeschriebenen vierjährigen Fachkurses noch zwei Jahre praktisch arbeiten müssen, bevor sie zur Diplomstaatsprüfung zugelassen werden. Diese Hochschule ist die einzige der Welt, wo die Studierenden ganz unentgeltlich ausgebildet werden. Sie zahlen weder Kollegien- noch Laboratoriumgelder.

Die Zahl der Studierenden verteilte sich Studienjahre 1912—1913 wie folgt

Studierende der Bergingenieur-Abteilung	180
Metallhütten	3
Eisenhütten	52
Forst	385
Zusammen	620

Zur Ausbildung der Steiger bestehen Bergschulen, und zwar in Selmeczbánya, Felsőbánya, Verespatak, Nagyág, Rozsnyó, Pécs und Petrozsény. Die beiden letzteren bilden Steiger ausschliesslich für den Kohlenbergbau aus.

Die einheimische Bevölkerung gewöhnt sich sehr leicht an die Grubenarbeit und bietet ein entsprechendes Arbeitermaterial. Schade, dass ein beträchtlicher Teil nach Westphalen und Amerika auswandert, wodurch wir mit Arbeitermangel zu kämpfen haben.

Um meine Skizze des ungarischen Bergwesens zu beenden, muss ich noch erwähnen, dass leider noch immer das veraltete, den heutigen Verhältnissen nicht mehr entsprechende Berggesetz in Wirksamkeit ist. Schon seit Jahrzehnten ist man bemüht, ein modernes Berggesetz ins Leben treten zu lassen. Es wurden viele Entwürfe ausgearbeitet, doch scheiterte bis jetzt ihre Annahme und Durchführung.

Auch jetzt liegt dem Ressortminister ein ausgezeichnet qualifizierter Entwurf fertig vor, und wir hoffen, nicht ohne Bangigkeit, dass die Gesetzgebung unseren begründeten Wünschen endlich gerecht werden wird, damit der Bergbau Ungarns zum Wohle des ganzen Landes blühe und gedeihe. „Glück auf!“

Nyaratóknak

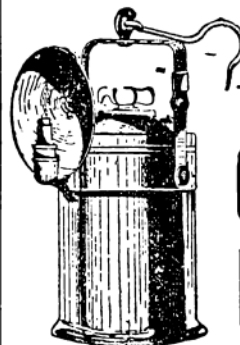
**pianinót ::
kölcsonöz**

Sternberg Ármin és Testvére

es. 2s kir. udvari hangszergyár

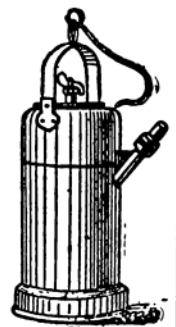
Budapest, VII., Rákóczi-ut 60.

Acetylen Bányalámpák Gyára

(933/9)

**Gergely
Mór**

Budapest, VII., Hernád-utca 39/b

LANGEN ÉS WOLF

Budapest, VI., Váci-körut 59 ≡ Wien, X., Laxemburgerstr. 53

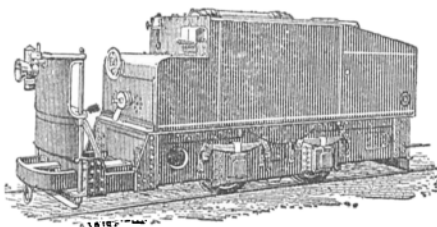
Kérje azonnal díjtalan prospektusunkat a világhírű

eredeti „OTTÓ“ benzin-lokomotivokról

■ bánya, erdei és iparvasutak számára. ■

eredeti „OTTÓ“-motorokról.

■ Tüzelőanyag: nyersolaj, benzin, benzol, szivógáz stb. ■

!! Elsőrangú gyártmány!!
Leggazdaságosabb üzem!

Négyszáznegyvenkét ki-
tűntetés, köztük negyven-
■ négy állami. ■

(989/47/II)

